

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium de tempore, pars aestivalis - Cod. Wonnenthal 6

[Niederrhein?], [um 1480]

In festo trinitatis ad vespas antiphona

[urn:nbn:de:bsz:31-229968](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-229968)

lo per mortē sue passi-
onis et resurgens a-
mortuis omnibus p-
orben gentibq salubris
ac fidem dona per a-
postolos et successores
eorū transmissit. sacra
doctrinā ewangeliū
que annūciatur per
vniuersum mundū
Tu autē dō. **R.** Facta
autē Te deum **R.** Reple-
ti sunt **Ad laudes an-**
Dum complezentur
ann alius **vnus** **Bēn-**
nobis **An** Cum sol aut
occidisset omnes qui
habebant in firmos
naris languoribus
ducebant illos ad ihe-
sum et curabantur
alla pō **Rened** **Coll-**
Quentibus nrīs
quesimus do-
nime spiritū

sanctum benignus
infinde. auget sapi-
entia conditi sumus
et prouidencia gub-
namur. **Per dnm.**
In unitate eiusdem
In festo trinitatis ad ius
Gloria tibi. **ant-**
trinitatis equalis
vna deitas et ante o-
nia stā et nunc et
imperpetuū **pe** **R.**
neditus An Laus et
perhemis glia deo
pzi et filio stō simul
paracito in scia stōz
pe **Exaltabo** **A** **G**la
laudis resonet ab ore
omniū patzi geniteq
proli spūi stō parit
resultet laude per-
hemis **pe** **Lauda** **an-**
An Laus deo pzi pan-
tiq proli et tibi stē
studio per hemis spō

nō resonet ab ore omē
per eum **Ps** Laudate do.
An Ex quo omnia in
quo omnia ipi glia in
secula **ps** Lauda ihrl.

Pater fili⁹ **Capl**
spiritus scūb
vnuv ompns

Deus vnus in eūta
te et vnus in maiel
tate. **Deo** gratias **R**

Gibi laus tibi gloria
tibi gratiarū actio In
sca sempiterna obfā
trinitas **x** Et benedic
tum nomen ihie tue
sūm et laudabile et sup
exultamū. In secula
Gloria in scla **ymn**

Quis bñ trinitas
et principalis vi
tas iam sol rece
dit igneus in hūde lu
men cordibus **De**
mane laudum carmine

te depremu uepen te
nra simplex gloria per
amata laudet secula.

Deo patri sit glia **x**
Verbo dñi celi firmati
sunt. Et spū oris eius
omne iurbis eoz dñi
Gratias tibi deus gra
cias tibi uera vna trini
tas vna et sumā ueri
tas sū et vna deitas
ps magnificat **Colla**

Omnipotentē se
piternē deus
qui dedisti fa
mulis tuis in confes
sione uere fidei eter
ne trinitatis gliam
agnoscere et impo
tencia maiestatis
adorare vnitatem.
quesum⁹ ut eiusde
fidei firmitate aboi
bus semper muma
mur aduersis **Per**

Nulla hic fiat me-
moriam de penthecoste.
Nec dicuntur alia sus-
fragia. sed si festum ali-
quod manserit neue-
lacom. euemat in se-
cundam feria differet.
primis vesperis quoque
dominica carebit. **Ad**
completorium a. Misericordie
ps Cum in uocare vna
Te lucas & Custodi am
Salua nos dñe vigh-
lantes custodi nos dor-
mientes ut uigilemus
in xpo et requiescamus
in pace **ps** **V**erum di.
Collam **I**llumina nos
Sola. **Ad mat. inlatino.**
Deum uerum unum in
trinitate et in trinitate
in unitate **V**enite adore-
mus **ps** **V**enite **ymna**
Note surgens Ingi-
lemus omnes se
in plalms medicemur
atq; uiribus tohs dño ca-
namus dulciter ymnos
Ut pio regi pariter

amentes cum suis scitis
mereamur aulam ingre-
di celi simul et beatum
ducere vitam **P**restet
hoc nobis deitas beati
patris ac nati pariterq;
si sps aua roborat. **O**mnis
gloria mudo amen **In i**
noct. am. **A**d esto deus vna
omnis deus pater et filius
et sps sctus ps **D**ñe do-
minus. **a** **T**e vnum sb-
stantia trinitate in per-
sonis confitemur **ps**
Celi enarrant **a** **T**e semp-
idem esse uiuere et in-
tellegere profitentur **ps**
Dominus est **p.** **v** **u**erbo
dñi celi firmati sūt **lae**
Quod unum in deū
patrem omnium
potentem. aucto-
rem uisibilium et in-
uisibilium conditorem **C**re-
dimus et in dominum
uerm ihm xpm. per

quę creati sunt omnia.
uez deum vngentum
et uez dei filiū nō fac-
tum q̄ optimū sed ge-
nitum. et vnus cum
p̄re substantie atq̄ ita
per omnia equalē deo
p̄ri vt nec t̄pe nec gra-
du nec p̄tate esse pos-
sit inferior. Tantūq̄
esse conhitentur illū q̄
est genitus. quantūq̄
est ille qui genuit. Ne
autē quia dicim̄ gen-
itum a p̄re filiū dīuina
et ineffabili genera-
tione aliqd̄ tempus af-
tribimus. sed nec p̄re
aliq̄ cepisse nec filiū
Non enim aliter con-
fiteri possum̄ eternū
p̄rem nisi conhitentū
etiā cōeternū filiū. Et
filio em̄ p̄r dicitur. et
qui semper p̄r fuit.
semper habuit filiū.

80
Credimus in spiritu
s̄m̄ deū uez exp̄e
procedentē et filio.
equale per omnia
patri et filio. uolum-
tate. potestate. eter-
nitate. substantia. T.

Benedicat nos
Deus deus n̄r benedi-
cat nos deus. Et metu-
ant eum om̄s fines ter-
re. Deus miserere
n̄r et benedicat nos
deus. Et me. **Itē n̄**

Nec est proslus
aliquis intum-
tate gradū. me-
tū qd̄ inferiori sup̄ior
ue dia possit. sed
tota deitas sui p̄fer-
tione equalis est ut
exceptis uocalibus.
q̄ p̄rietate personarū
m̄ dicant. q̄qd̄ de
vna persona dicit̄

de tribus dignissime
possit intelligi. Atque
ut confundentes ar-
rui vnam eandem
que esse substantiam. et
vnu in tribus perso-
nis fatemur deum.
ita impietate sabel-
li declinantes tres
personas expressas
sub proprietate dis-
tinguimus. non ipm
sibi patrem ipm sibi
filium. ipm sibi spm
stm esse dicentes. si
aliam patris. aliam filii
aliam sps si ee pso-
nam. Non em noia
tantummodo. sed etiam
pprietates nom id
est personas ul' ut
greci exprimunt vpo-
stasies hoc est substi-
tencias Tu aut **B**
Benedictus dñs deus

israhel qui facit mirabi-
lia magna solus. Et be-
neditum nomen maie-
statis eius in eternum.

Replebitur maiesta-
te eius omnis terra fiat
fiat. Et benedit. **l. c. m.**

Der pater filii aut spi-
ritus scti psona
aliquando ex-
cludit. nec rursus fi-
lius aut sps scti pa-
tris nomen personae
recepit. sed pater pater
pater. filius filius
filius. sps sctus sps
sps sctus. Itaque sub-
stantia vnu sunt. per-
sonis ac noibus dis-
tinguuntur. Ipse aut
dei filius qui ab ipse in
icio eternitate cum
pate et spu sco posse-
dit. dicimus in fine
seculorum. perfectum

nature nre homine
suscepisse ex maria
semper virgine et
verbum carnem ee
factum assumendo ho-
minem non permi-
tando deitate. Nec
ut quidam sceleratis-
sime opmuntur spm
stm dicimq fuisse pro-
semine. sed potencia
ac uirtute creatoris
opatu Sic autē con-
fitemur in xpo vna
filij esse personam;
ut dicamus duas p-
fectas ab integras
esse substantias. id e
deitatis et humani-
tatis. q̄ ex anima co-
tinetur et corpe. **TR**
Quis deus magnus
sicut deus nr. Tu es d̄s
qui facis mirabilia **x**

81
Rotam fecisti in plis
virtute tuam redemis-
ti in brachio tuo pplum
tuu. Tu es. Gloria Tu es.
In nra Te muocamus
te adoramus te laudam'
o beata fmitas p̄ om̄s
gentes **A** Spes nra
salus nra honor nr o
beata fmitas p̄ magn'
d̄s **A** Libera nos sal-
ua nos iusticia nos o
beata fmitas p̄ deus
iudiciū **x** Benedicat
nos deus deus nr bene-
dicat nos deus. Et me-
triant eum omnes fines
terre. **Lactio m̄**
Omnis scriptura
ueteris ac noui
testamenti. di-
uinitus inspirata si
catholice intelligitur.
hoc in sinuat qd̄ p̄
et filius et sp̄ stus
vng sit deus. ei qd̄

substantia unus esse
cie atq; inseparabilis in
diuinitate unitatis.
Ideoq; non sunt tres
dñi. sed unus deus. p̄r
et filius et sp̄s s̄tus.
quāuis pater filium
geniuit. et idem filius
non sit genitus. et
idem pater non sit q̄
filius est. sp̄s s̄tus
nec pater sit nec fili
sed tantū p̄ris et fili
sp̄s s̄tus. p̄r et filioz
ip̄e coequalis. et ad
ternitatis pertinet
unitatem. Et hoc in
unitas vno est deus.
ex quo omnia. p̄r que
omnia et in quo oīa
beatus paulo attestate
vbi ait. quomā ex ip̄o
et per ip̄m et in ip̄o
sunt oīa. ip̄i gl̄ia in
secula seculoz amen
Tu autē domine **R**
Quoniam dñs et magna

virtus eius **E**t sapientie eius
non est numerus **W**est
magnus dñs et lauda
bilis nimis et magni
tudinis eius nō est finis.
Et sapientie **lectio v.**
Concedimus igitur
firmissime p̄r
et filiū et sp̄m s̄tum
iunctum. vnu esse dñm
neq; tamen ip̄m p̄r
esse qui filius est. ne
q; filiū ip̄m esse qui
pater est. ne sp̄m s̄tum
ip̄m esse qui pater
aut filius est. vna est
eōm patris et filij et
sp̄s s̄ti essentia in q̄
non est aliud p̄r aliud
filius. aliud sp̄s s̄ti
quāuis personaliter
sit alius p̄r alia filia
alius sp̄s s̄ti. Quod
nobis maxime in ip̄o
s̄tar scripturarū demo
stratur in iaco ubi deus
dicit. **f**aciamus hoīes

ad ymaginē et filiū
 dmem nostram Cū
 autē singulari nume
 ro dixit ymaginē
 ostendit vnā naturā
 esse. ad cuius ymaginē
 homo fieret. Cum uo
 diat pluraliter nōz
 ostendit deū ad cuius
 ymaginē homo fie
 bat nō vnā esse per
 sonā. Si em̄ illa vnā
 essentia patris et fi
 lii et spūs s̄i vnā es
 set persona. non di
 ceretur ad ymaginē
 nram sed meā. nec
 dixisset faciamus
 sed faciam Tu. **R.**
Gloria p̄ri gemiteq;
 proli et tibi compar
 utriusq; semper sp̄s
 alme deus vnus. Om̄
 tempe scaili **x** da gau

82
 diorum premia da ipa
 ciaz munera dissolue
 litis ymcula astringe
 pacis federa. **Om̄i**
S vero in il. **vj**
 his tribus perso
 nis tres essent
 intelligende ul' cre
 dende ut substantie.
 non diceretur ad
 ymaginē nram sed
 ad ymagines nras
 Sed ad vnā ymagi
 nem vnus dei homo
 factus dicitur. ut vnā
 s̄e trinitatis essentia
 liter diuinitatis in
 timetur. Plane ergo
 et absq; omni dubi
 tatione credendū ē.
 p̄rem et filiū et spi
 ritum s̄m vnū esse
 deum omnipotētē
 eternū. in amuta
 bilem. singulus hor

deus . et simul omnes
vnius deus et singula
quisq; horz plena et
pfecta et eterna sub
stantia . et sil omnes
vna substantia quia
quicquid est p̄r . quo
deus est quo substā
cia est . quo eterni
tas est . hoc filius h̄
sp̄s st̄s est . Ita 2
eo quo est deus quo
substantia est quo et
nit̄as est hoc p̄r est
hoc sp̄s st̄s est eo
quod deus est . quo
substantia est quo et
nit̄as est hoc p̄r est
et filius Tu aute **R**
Honor virtus et po
testas et imperiū sit
trinitati in vnit̄ate vni
tati in vnit̄ate in p̄
hem seculoz temp̄e .
V Trinitati lux perhe
nis . vnitati sit deus

trinitate

perpetim In perhem
Gloria super In n̄m
an̄i **S**anctas pater est
gracia xp̄s q̄municatio
sp̄s o b̄ia trinitas p̄r
Sanctate primum . an̄
Verax est p̄r veritas
filius veritatis sp̄s
regnavit ex . **A** Vnaq;
pat̄ logos p̄aditusq;
substantia est o b̄ata
trinitas p̄r **S**anctate
secundum **B**enedi
ctus p̄rem et filii ai
sto sp̄i . Laudemus et
super exultemus eū
in secula . **S**dm **J**ohem
In illo temp̄e . Erat
homo exphariseis
nichodemus nomine
princeps iudeoz .
Hic uenit ad ihesū .
Nocte et dixit ei
Rabi scimus quia a
deo uenisti magister

A tē hāc om̄i re te p̄tri
sicut ex lōne s̄i
euangeliū fr̄es
fari s̄im̄ audis
tis. princeps iudōz
uenit ad ihm̄ nocte.
cupiens secreta eius
allocaione plēniq̄
discere misteria fidi
cuis apta ostensione
signoz aliquatenas
iam rudimenta per
ceperat. **Q**ui quia
prudenter ea que ab
illo fieri uidebat i tel
ligere curauit subli
mter ea que ab illo
querēbat inuestigare
promeruit. **P**atri
inquit. scimus quia
ad eo uenisti magist
Ad eo igitur ihm̄. ad
mag. celeste
mūdo ad habendum
uenisse confessus ē.

Deum aut illo fuisse
miraculis prodentib⁹
intellexit nec dum ta
men ip̄m deū esse cō
gnouit. Sed quia q̄
magisterū nouerat
ueritatis. studiose do
cendus ad h̄t. merito
ad agnitionē diuin
tatis eius perfecte
doctus sub h̄t merito
utriusque natiuita
tis diuine scilicet ⁊
humane. sed et passio
nis. et ascensionis il
lius archana percepit.
Nec non etiam medū
s̄de regenerationis i
gressum regnū celestis.
aliaq̄ per plura docti
ne euangelice sacra
menta. Domino re
uelante didicit. **T**
Summe trinitati sim
plici deo vna diuinitas
c̄lis gloria coeterna.

maiestas p[ro]p[ri]as p[ro]p[ri]as s[an]c[t]o[rum]
flammis. Qui totu[m] subdit
suis orbem legibus & pre
stat nobis g[ra]tia[m] d[omi]ni
beata patris ac nat[ur]e pit[er]
& sp[irit]us al[m]i. Qui l[ite]ra[m]

Respondit ih[esu]s et
dixit ei Amen
Amen dico tibi.
nisi quis renatus fue
rit denuo non potest
uidere regnum dei.
Que sententia tanto
aperius amctis fidei
bus lucet quanto co
stat quia sine huius lu
ce fideles esse nequ[er]t
Quis etiam sine laua
chro regeneracionis
remissionem p[ec]coru[m]
sequi. et regnu[m] ua
let intrare celo[rum]. Et
methodemus qui noc
te uenit ad d[omi]n[u]m. nec
dum lucas misteria ca
pere nouerat. nam
et nox in qua uenit

ipam eia qua p[re]mebat[ur]
ignorancia designat. N[on]
dum em eoz numero
p[ro]p[ri]us erat quibus
aut aplis fuisas aliam
tenebre nu[m]c aut lux
in domino sed inter
eos p[ro]p[ri]a remanet
quib[us] loquit[ur] ysaia[s].
surge illumina te ih[er]u[sal]e
quia uenit lumentu[m]
et gl[ori]a d[omi]ni sui. & te or
ta est Tu autem **R**

Benedicam. Rem et
filium cum s[an]c[t]o sp[irit]u laud
mus et super exaltam[us]
eum in secula. **B**ene
dictus es d[omi]ne firmame[n]
to celi et laudabilis et
gloriosus in secula. **LXX**

Dicit ad eum metho
demus. **Q**u[od]o p[otes]t
homo nasci cum
sit senex. **P**otes
t mater matris sue ite
ratis in h[uius] nox renasci

Quia em scde natuu
tatis ad huc nescius
perseuerabat. De sa
lute aut sua iam solli
citus extiterat neces
sario de vna qua noue
rat de natuente. an
posset iterari. ul quo
ordine regeneratio
possi mpleri qrebat
ne huius expeis rema
nendo. uite celestis p
ticipis esse nequirit
Notandum aut quia
quod de carnali dixit
hoc etia de spiritali e
regeneracione sentie
dum nequaqua uide
licet eam postqua sel
expleta fuerit posse
repeti siue em hereti
cus siue scismaticus
facinorosus quisquis
in confessione ste trini
tatis baptizet. non
ualet ille qui ita hap

84
tizatus est ab omib ca
tholicis rebaptizari
ne confessio ul muoca
cio tanti nois uideat
annullari Tu aut R

Ge deum patrem inge
nitum te filium unigenitum
te spm sm pachitum stam
et in diuina trinitate
toto corde et ore cofite
mur laudamus atq be
nedicimus Tibi gloria
In secula **V**erbum
magnum es tu et factes
mirabilia tu es deus so
lus Tibi gloria. Gloria.

In secula. Te deum **B**
enedictus es dne in
firmamento celi Et lau
dabilis et gloriosus et
super exaltatus in secula
Ad laudes an

O beata et benedicta
et gloriosa trinitas
pater et filius et sps
sm **V** Tibi laus tibi
gloria tibi gratiar actio
ps Dominus regit a

O beata benedicta glo
riosa trinitas pater filius
spus sctus **&** miserere
miserere miserere nob
An Quera summa sempi
terna trinitas pater et
filius et spūs sctus **&** Tibi
laus tibi gloria tibi gra
tiaz actio **An** Quera su
ma sempiterna trinitas
pater et filius et spūs
sanctus **&** miserere
miserere miserere no
bis **An** Te iure laudat
te adorant te glorificat
om̄s creature tue obe
ata trinitas **&** Tibi laus
tibi gloria tibi gratiarum
actio. **In** uersus
cum an̄ prima nocte
ad mat̄ tantū dicant̄
Ad horas aut̄ et ad us
an̄ sine versibus habē
tur. **Capitulum.**

Qu ipso et per ipm
et in ipso sunt oia
ipm honor et gloria
in secula seculor̄ amē

Sic iam nos **V**imus
tis tenuatur vmbra
lucis aurora rutilans
choruscant in sibus totis
rogitemus omnes aucti
potente **U**t deus nos
miseratus omnem pellat
languore tribuat salute
donet et nobis pietate
p̄ris regna poloz **P**ro
stet hoc nobis deitas be
ata p̄ris ac nat̄ piter
q̄ spūs scti cui⁹ reboat
in omni gloria mudo **am**
& **B**enedictus es dñe **&**
Benedicta sit creatrix
et gubernatrix omniu
sct̄ et in diuina trinitas
et n̄c et semper per in
finita seculor̄ secula **p̄s**
Bened **Ad** prima **am**
O beata sine versu **p̄s**
Deus in noie tuo **p̄s**
Confitemini **R** **C**riste
fili dei sine alla **ad** **m̄**
am **O** beata **p̄s** lege **p̄s**
Tres sunt **Capl**
Qui dant testio
mum in celo **p̄s**

manstrum euenit ut
super proprias kalendas
ut reseruatū apcedenti
ebdomoda hic fiat memo
ria de eo. In crastinum
autē et deinceps usque
ad festum corporis xpi
cantatur de s^{ta} trinita
te. nisi festū nouē leōnū
impedient. festa em
que apcedenti ebdo
mada reseruata sūt.
moctua sua p ager
tur. Si quidem sūt
nouem leōnū festū
cantabitur de eo. ha
bita de eo s^{ta} trinitate
memoria. Si aute
fuerit trium leōnū
memoria tantū fiat
de eo in uespis et ma
tut. et cantatur de
s^{ta} trinitate. Idem di
cendum de festis que
non reseruata hic p
priis kalendas eue
nunt si nouem ha
buerint lectiones.

plenarie cantetur de
eis. Si uero tres me
moria tantū impenda
tur. Notandum etiam
quod festis occurrentibus
post diem trinitatis
antiphonae. Responsoria
de omnium sanctorum infestis
eorum cantantur quauis
habeant an et respon
soria in breuiam de
s^{ta} in tempe paschali.
festa s^{ta} ad mat. munt
Deum uerum. *Vnna*
Nocte. A. Adesto deo
cum aliis. V. Verbo deo.
Tria in lectio pa
tribus diuini
tas. Vna essen
cia. Vna ommpo
tencia. et quinquid
substantialiter de
deo dici potest. Si
forte de solo patre in
rogatus fueris quod
sit pater. responde

deus. interrogatus de
 filio. responde deus. i
 interrogatus de spū s̄o
 responde deus. **E**
 interrogatus fueris
 simul de p̄re et filio
 et spū s̄o. non deos
 sed deum responde.
 vñū omnipotentē i
 cōmutabilem. **S**c̄ie
 dum est. qd̄ quedam
 de deo substantialit̄
 dicuntur. ut est deus.
 magnus. omnipotēs.
 et quicqd̄ ad se dicit̄.
 id est substantiam di
 uinitatis significan
 tia **Tu autem do. R**
Benedicat nos deus.
Quedā **110. ij.**
 itaq; relative
 dicuntur. ut p̄r
 ad filiū. et filius ad
 patrem. et spū s̄o
 relative ad patrem

et filiū. ad se aut̄ siue
 pater siue filius siue
 spū s̄o deus dicit̄.
Qtaq; pater eo qd̄ d̄
 est. hoc ip̄o substan
 cia est quia eiusde
 substantiæ filius pro
 culdubio. et filius d̄
 et spū s̄o deus.
At uero deus eo quo
 pater est. relative
 dicitur quia nō sub
 stantiæ nomen est.
 sed refertur ad filiū
Non sic dicim⁹ filiū
 patrem esse quomō
 dicim⁹ filiū esse deū
 nec ita dicim⁹ p̄r
 filiū esse. sicut dicim⁹
 deum esse. quia deus
 substantialis dicitur
 pater et filius et spū
 sanctus relative di
 cuntur **Tu autem R**

Benedictus do. l. m.

Sicut enim relative pater et filius dicuntur. ita et spiritus sanctus ad patrem et filium quodammodo relative dicitur. quia pater et filius spiritus est sed ipsa relatio que est spiritus sancti. non ita reciprocaione conuerti potest sicut pater et filius. Nam pater filii patris dicitur et filius patris filius dicitur. spiritus uero sanctus uniformiter dicitur ad patrem et filium. quia pater et filius spiritus est. Dicitur enim spiritum sanctum spiritum patris sed non uicissim dicitur patrem spiritus sancti. ne filius eius intelligi

gatur spiritus sanctus. Item dicitur spiritum sanctum spiritum filii sed non dicitur filium spiritus sancti. ne pater eius intelligatur spiritus sanctus. Dicitur et idem spiritus donum. quia donator domus sui est. Tuus dominus deus. Te deum laudamus. In laudibus et in uespis an. O beatissime. Dola sine uersu Super benedictus et magis a de primis uespis. Gloriam tibi trinitas cum alio. Hac die remanemus suffragia consueta etiam de sancta cruce ad mat et ad uespas ad horas an capla. Vt ut supra. **H**oc donum dei id est spiritus. qui de patre et filio equaliter procedit

inestabilis quedam
patris filij q̄ omnino
est. et ideo fortasse
sic appellatur. quia
p̄ri et filio potest
eadem appellatio co-
uenire. Nam hoc
ip̄e ip̄rie dicitur. qd̄
illi omnium dicitur
quia et pater sp̄s
et filius sp̄s. et p̄
sanctus. et filius sp̄s
recte dicitur. Ergo
ut nominibus uicis
que sepe aliter utitur.
q̄ persone conueniunt
utriusq̄ communio p̄-
prie significatur. uo-
catur sp̄s sp̄s qui est
tercia in s̄a trinitate
persona. p̄ri et filio
per omnia equali.
coeternus consubsta-
cialis. et hec trinitas

87
vni^{us} est deus. solus
bonus. magnus. eter-
nus. omnipotens
ipse sibi vni^{tas} deitas
magnitudo bonitas.
omnipotencia in q̄
quid ad se substan-
cialiter dicitur. **T. R.**
Magnus dñs **Laon**

Non ita in rela-
tuis uocabul
intelligendū ē
ut dicendum. quia
dicitur non potest pat-
sibi pater. ut filius
sibi filius. ut sp̄s sp̄s
sibi sp̄s sp̄s. si hec
relatiuis uocabula
ad aliam personam
referri debent. Quare
ergo a se dicuntur pater
et filius. non dicitur
alter sine alio. id est
quid quid dicuntur.

quod substantiam eorum ostendat. ambo simul dicuntur. Et hec ita sunt. iam ergo nec pater deus est sine filio. nec filius sine patre ite non inditur pater deus. quasi filius non deus. sed ambo simul deus et unus deus Tu

Gloria patri ge. l.

Quo circa. **Q**uotquod secundum substantiam. ut et eternitatem de eis dici potest. ambo simul sunt. quod unus de filio dicatur. deus de deo. lumen de lumine. et ambo sunt deus. ambo sunt lumen. sed non pater deus de deo. nec lumen de lumine

sed filius deus de deo et lumen de lumine. Ambo tamen simul et semper simul unus deus. et unum lumen. Sic etiam et de aliis appellationibus que secundum substantiam dicuntur. id est quod simul ambo sunt dicendum debet. ut omnipotens magnus bonus eternus. et cetera que ad se dicuntur Tu

Honor virtus. **T**e deum **O**beata.

Sola **S**ola **S**ola **S**ola

Quod si ita est. hoc solum de eis dici non potest illud de illo quod simul ambo non sunt. sic verbum de verbo dici non potest quia

non simul ambo uer-
bum sed solus filius.
nec ymago de yma-
gine quia non simul
ambo ymago. sed so-
lus filius ymago n^r
filius de filio. quia nō
simul ambo filius nec
pater de p^re. quia nō
simul ambo p^re. Et idō
euangelista ait et
uerbum erat apud
deum. qd' non solus
est p^re. sed pater et
filius simul deus abs-
que omni dubitacōe
necessariū est qd' p^re
plenus et perfectus
est deus. filius p^re
et perfectus est deus
spiritus s^tus plenus
et perfectus deus nō
tamen tres dⁱi pat^r
et filius et spūs s^tus

sed unus deus plē⁹
et perfectus Tu p^re
Summe trinitati

Net aliqd' l^o nō
maius tres si-
mul dicti. p^re
et filius et spūs
sanctus. quam vn⁹
quislibet. uel pater
ul' filius ul' spūs s^t
quia eadem magni-
tudo est in vna qua-
q³ persona dicta.
que est in tribus per-
sonis simul noīatis
Non ita dicimus
in hominibus fieri
posse Abraham
plenus homo ysaac
plenus homo iacob
plenus homo et hⁱ
omnes vnus substā-
cie. quātum ad unā
pertinet naturam
Non tamen hⁱ tres

vnus homo . s̄ tres
ommodis hoīes .
nec aliquod maius
conquoscitur . quā i
quolibet vno eorū
Item abraham vnus
homo non tamen
tres persone plene
atq; perfecte s̄ vna
persona m abrahā .
sicut m hoīe vno eē
solet Tu autē do

Benedicam *in*
In deo autē nichil
quidem s̄m accidēs
dicitur . quia nichil
m eo mutabile est .
nec tamen omne
qd de deo dicitur
s̄m substantiā dē
ut m superioribus
diximus . Quāuis
em̄ pater dicitur
ad filiū et filius ad

paterem s̄m ad ali-
quid . non est tamen
accidēs p̄m patrem
esse . quia et ille s̄p
pater . et ille semper
filius quia eternitas
et immutabilitas ne-
gat accidētis alianā
m deo m stabilitatem .
quia omne accidēs
ut esse ut non esse
potest ut potuit . ut
etiā poterit quāp̄
nūquam non pater
et filius nūquā nō
filius . nec cepit
vniquam pater eē
pater . nec filius
esse filius Tu autē .
Te deum patrem
Te deum laudamus
Ad laudes aīn . Obe-
atā . benedictā . Sola
In festo corpore casti